Ungdomsbedrift på Byggteknikk, VG 2

Navn: Tom Erik Hjemmen

Lærer på Sogn videregående skole i Oslo

Benyttet Ungdomsbedrift i tidsrommet 2010-2014

"Å jobbe som UB-lærer gjør noe med deg som lærer og hvordan du ser på voksne unge"

Hvem er jeg?

Jeg er en relativt engasjert lærer med hjerte for ny pedagogisk tenkning. Jeg har drevet som lærer i byggfaget i 19 år, 15 år på Sogn videregående skole, nå jobber jeg på Kuben yrkesarena i Oslo.

Jeg er 50 år ung og er ennå klar for nye utfordringer. Yrkesfag er en av mine hjertesaker, men hvordan kan jeg engasjere elevene mine? Jeg har drevet med mange former for undervisning og metoder. I 2010 ble jeg introdusert for metoden Ungdomsbedrift, og fant fort ut at dette var noe som både motiverte elevene og meg. Jeg har nemlig også kjent på det å være umotivert.

Hvorfor Ungdomsbedrift?

Etter å ha vært lærer for flere ungdomsbedrifter er jeg overbevist om at dette er en av de pedagogiske metoder som faktisk gir elever kompetansen og motivasjonen de trenger for å bli gode ansatte og håndverkere. Jeg har også opplevd at Ungdomsbedrift reduserer frafall, elevene møter opp fordi de er motiverte.

Gjennomføring av Ungdomsbedrift

Rammer:

- Størrelse: 5 -7 elever per bedrift.
- Tverrfaglighet: Norsk, engelsk og dels samfunnsfag.
- Når: Fra november til skoleslutt.

Elevene fikk velge forretningsideer selv i starten av skoleåret. En av bedriftene hadde forretningsideen klar allerede før skolestart. Dette fordi de hadde deltatt på Innovasjonscamp på VG1 og kom opp med en idé som de tok inn i ungdomsbedriften.

Elevene mine startet opp 3 ungdomsbedrifter (UB) i perioden 2010-2014:

- Ungt Bygg UB (2011-12) som produserte og solgte lekehytter, boder og parkbenker.
- Fiksern småbygg UB (2012-14) som også produserte uteboder benker og prefabrikkerte elementer, dette var en bedrift bestående av voksen elever fra 25-50 år
- Ung og Grønn Anleggs gartnere UB (Naturbruk, 2012-13) som beskar trær i private hager.

Ungdomsbedriftene på Byggteknikk kjøpte materiell av skolen, og skolen fakturerte bedriftene. Overskuddet tilfalt ungdomsbedriftene. Regnskap og fakturering ble gjort av elevene med kontroll av ansvarlig lærer.

Elevene brukte www.ungdomsbedrift.no og lærebøker som hjelpemidler underveis. I tillegg fikk elevene et eget arbeidsrom som de innredet selv og de fikk tilgang på bærbare PCer, tegneutstyr og skriver/skanner. Min rolle var å veilede elevene i prosessen. Vi fikk også god hjelp av Ungt Entreprenørskap Oslo. Elevene hadde vanskeligheter med å skaffe mentor så derfor brukte de en erfaren UB-lærer med stor erfaring fra Akershus. Elevene benyttet seg lite av mentoren, men hadde litt småprat angående utfordringer de støtte på.

Vi hadde fokus på nærvær i UB-arbeidet. Det vil si, vi valgte å jobbe med inkluderende arbeidsliv (IA) og elevene fikk kurs og støtte av NAV til dette arbeidet. Elevene mestret arbeidsoppgaver i bedriften og ble motiverte. Oppmøtet ble bedre, og elevene trivdes bedre på skolen.

I Ungt Bygg UB valgte vi også å koble oss på Enterprise without Borders (EwB) som er et støtteprogram til UB. Gjennom EwB, opprettet elevene og jeg et samarbeid med en skole og klasse i Uganda. Elevene i Uganda var knyttet til byggfag og til design og håndverk. Vi var på utveksling og besøkte hverandre. Elevene jobbet i verksteder i begge land og fikk se forskjeller og likheter i ulike fag. De fikk også oppleve forskjeller og likheter mellom styresett i de to landene.

Faglige fokusområder for UB-arbeidet var å forbedre kompetansen i fellesfagene (Engelsk, Norsk og Samfunnsfag) og benytte oss av praktisk matematikk for drift av ungdomsbedriften. Noen av elevene hadde store lese- og skrivevansker og store problemer i Engelsk og Matematikk pga. at de hadde hatt fritak i barne- og ungdomsskolen eller ikke besto fagene. Gjennom iherdig arbeid besto alle elever fellesfagene med karakter over 3 og én elev besto matematikkeksamen (eleven hadde ikke matematikk på ungdomsskolen). Ved denne iherdige jobbingen så jeg også at motivasjonen steg og dermed fikk dette gevinst i programfaget. Alle elevene besto eksamen i Byggteknikk tømrerfaget.

Motivasjon og mestring

Min erfaring er at Ungdomsbedrift gjør noe med elevenes motivasjon og mestring:

- Elevene viser stor interesse og iver for fagene der det jobbes med UB. Dette gir økt læringstrykk i fagene.
- Elevene blir stolte av faget og det de har mestret gjennom UB-året.
- Elevene lærer fellesfag uten at de vet det.
- Endring hos elevene, ved at de tok et større ansvar for læreprosessen. De endret også motivasjonen til hverandre. For eksempel var en av elevene nær ved å slutte på skolen, men fortsatte da han ble sett og fikk mer ansvar for sin utdanning.
- Elevene jobber mer med læreplaner enn mot.

Når elevene skulle ut og søke læreplass, så viste deg seg at det var en stor fordel å ha Ungdomsbedrift på CV-en. Bedriftene som var på jakt etter lærlinger hadde fokus på UB under intervjuene. Dette gjorde elevene stolte av hva de hadde lært og oppnådd gjennom sin ungdomsbedrift.

Vurdering

Ved oppstart av Ungdomsbedrift var det mye som hang i løse luften i forhold til vurdering. I faget Byggteknikk er ikke UB inne som kompetansemål i læreplanene, og derfor var jeg usikker på hvordan jeg skulle legge opp vurderingen.

Da jeg valgte metoden Ungdomsbedrift, var dette av hensyn til motivasjon og eventuelt å jobbe tverrfaglig og prøve ut en ny pedagogisk modell. Gjennom UB-arbeidet og EWB-arbeidet i Uganda så vi lærere at man kunne vurdere elever i engelsk muntlig (som ble praktisert i Uganda) samt i noe skriftlig arbeid som prosjektet medførte. I norskfaget måtte elevene skrive rapporter, og lage presentasjoner av ungdomsbedriften som ble flittig brukt i flere settinger gjennom skoleåret. I samfunnsfag knyttet vi Uganda-samarbeidet opp til problematikken Nord-Syd, og til etablering og arbeidsliv. Det vi så, var at vi kunne knytte UB-arbeid til flere læreplanmål i ulike fag, Vi kunne vurdere elever i programfaget og i fellesfagene, og vurdere dem i forhold til tverrfaglighet.

Kollegiet på skolen

Min erfaring er at nye metoder også gjør noe med kollegiet på skolen:

- En kulturendring blant kolleger når nye metoder og pedagogiske prosjekter settes i gang.
- Flere lærere vurderte metoden og flere snakket om det.
- Økt aktivitet med metoden. På Sogn vgs. avdeling for byggfag var UB et pedagogisk tema, som også ble tatt med videre til Kuben vgs. som nå er en skole med stor entreprenøriell aktivitet.

Tilrettelegging for UB

Tverrfaglighet er viktig når man velger UB som metode. For å få til dette på en god måte er det viktig at:

- Skolen legger opp til tverrfaglig samarbeid ved å legge til rette for timeplanlegging.
- UB-lærere og fellesfaglærere samarbeider og har engasjementet rundt entreprenørskap.
- UB-lærere og fellesfaglærere finner skjæringspunkter i læreplanene.

3 tips til nye UB-lærere

1. La elevene få tid til å kjenne på dette med å jobbe sammen i en gruppe. La dem se at det de driver med gir dem noe, både i fellesfagene og i programfaget.
2. Gi elever ros for deres arbeid.
3. Involver skoleledelsen i nye pedagogiske metoder og få ledelsen til å legge til rette for arbeidet.

Vedlegg:

Forankring av UB i kompetansemål for Byggteknikk, Norsk, Engelsk og Samfunnsfag.

Vedlegg: Forankring av UB i kompetansemål for Byggteknikk, Norsk, Engelsk og Samfunnsfag

Fag	Kompetansemål	Arbeidsmåter/metoder/ aktiviteter	Ressurser og Samarbeids-partnere
Norsk	Muntlig kommunikasjon: • bruke fagkunnskap og fagterminologi fra eget utdanningsprogram i samtaler, diskusjoner og presentasjoner om skole, samfunn og arbeidsliv • kombinere auditive, skriftlige og visuelle uttrykksformer og bruke ulike digitale verktøy i presentasjoner • mestre ulike roller i samtaler, diskusjoner, dramatiseringer og presentasjoner Skriftlig kommunikasjon: • skrive tekster med tema og fagterminologi som er tilpasset eget utdanningsprogram • tilpasse språk og uttrykksmåter til ulike skrivesituasjoner i skole, samfunn og arbeidsliv • bruke ulike estetiske uttrykksformer i sammensatte tekster • vurdere og revidere egne tekster ut fra faglige kriterier	Styremøter, møter, presentasjoner, rolleanalyse med lederseminar, kommunikasjonsøvelser, intervju situasjoner, formelle brev, kommunikasjon med kunder, presentasjon på UB-messe, planlegging til UB-messe med diverse dokumenter.	Ungt Entreprenørskap, www.ungdomsbedrift.no faglærer, lederseminar
Engelsk	• forstå muntlige og skriftlige framstillinger om allmenne emner og om faglige emner knyttet til eget utdanningsprogram • uttrykke seg skriftlig og muntlig på en nyansert og presis måte, med flyt og sammenheng	Deltok i EWB programmet, presentasjoner på engelsk, samarbeid med skole i Uganda gjennom Ungt Entreprenørskap.	Ungt Entreprenørskap, http://www.jaewb.org/ faglærer

	• ta initiativ til å begynne, avslutte og holde en samtale i gang. • velge et fordypningsemne innenfor eget utdanningsprogram og presentere dette • drøfte sosiale og kulturelle forhold, samfunnsforhold og verdier i flere engelskspråklige land • presentere og diskutere internasjonale nyheter og aktuelle hendelser • gjøre rede for bruken av engelsk som et internasjonalt verdensspråk		
Samfunnsfag	Arbeids- og næringsliv • reflektere over verdien av å ha eit arbeid og kva som kjenneteiknar eit godt arbeidsmiljø • vurdere moglegheiter for og utfordringar ved å etablere ei bedrift og trekkje ut hovudlinene i ein resultat- og balansereknesk ap Internasjonale forhold • gjere greie for ulike forklaringar på kvifor det finst fattige og rike land, og diskutere tiltak for å redusere fattigdommen i verda	IA-kurs gjennom NAV og Ungt Entreprenørskap, etablerte UB, førte regnskap. Utvekslingsopphold i Uganda, egne erfaringer med Nord-Syd problematikk: så forskjeller og likheter mellom de to landene med hensyn til det å jobbe i verksted, skolesystemet og fag, og ulike nasjonale styresett.	NAV Ungt Entreprenørskap
Bransjelære	• Gjøre rede for gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet som er relevant for byggteknikk • Gi eksempler på hvordan avtaleverket regulerer forholdet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver	IA-kurs gjennom NAV og Ungt Entreprenørskap, klasseromsundervisning i arbeidsmiljøloven.	NAV Ungt Entreprenørskap

Prosjekt til Fordypning tømrer	• Kunne velge konstruksjon ut fra krav til U-verdi, tetthet, lydisolering og brannvern. • Kunne bygge og rette opp ulike typer bjelkelagskonstruksjoner. • Kunne dimensjonere bjelkelag i henhold til krav ved hjelp av tabeller. • Kunne legge selvbærende gulv av gulvbord, parkett eller plater. • Kunne velge og bygge veggkonstruksjoner som tilfredsstiller krav til lufting, totrinnstetting, U-verdi, lydisolering og brannvern. • Kunne dimensjonere overdekning for dører og vinduer i bærende konstruksjoner ved hjelp av tabeller. • Kunne vindavstive yttervegger med plater, bord eller skråbånd. • Kunne montere de vanligste utvendige kledningstyper. • Kunne bygge kalde takkonstruksjoner i henhold til gjeldende forskrifter og krav til U-verdi, tetthet og brannvern. • Kunne dimensjonere etter tabeller, lage og montere sperrer og sperrebind med avstivning og forankring etter gjeldende krav. • Kunne beregne lekteavstand for takstein og takplater i henhold til monteringsanvisning fra produsenten. • Kunne montere og justere vinduer og dører i yttervegger, tak og innvendige vegger. • Kunne fuge og tette rundt dører og vinduer etter gjeldende krav.	Praksis ved arbeid med produkter som er bestilt av kunden, teoriundervisning utenom UB-arbeid. Utplassering også i bedrift	Samarbeid med mentor, faglærere og fellesfaglærere. Ungt Bygg opprettet kontakt med Maxbo Storo og bedrifter de var utplassert i, i perioder på året.

Produksjon	• utføre arbeid i henhold til gjeldende regelverk og preaksepterte løsninger • planlegge, utføre, dokumentere og vurdere eget arbeid • bygge komplett, bærende yttervegg • bygge og montere et bjelkelag • utføre innvendig kledning med plater eller panel • velge ut, bruke og vedlikeholde verktøy og utstyr • velge ut og bruke måleverktøy til å sette ut høyder og vinkler • foreta målinger og beregninger i forbindelse med konstruksjoner • følge krav til helse, miljø og sikkerhet	Praksis ved arbeid med produkter som er bestilt av kunden, teoriundervisning utenom UB-arbeid. Prissetting, tegning av produkt bestilt av kunden.	Samarbeid med mentor, faglærere og fellesfaglærere. Ungt Bygg opprettet kontakt med Maxbo Storo og bedrifter de var utplassert i, i perioder på året.